

“De ‘noies de Portbou’ n’hi ha unes quantes”

Un dels casos del programa Crims que més ressò ha tingut ha estat, sens dubte, La noia de Portbou, el qual, mentre l'estaven muntant per emetre'l a TV3, va fer un gir inesperat quan es va revelar la identitat de la jove que es va trobar l'any 1990 penjada d'un pi al costat del cementiri sense cap mena de documentació a sobre. Que això succeís 32 anys després d'un cúmul de despropòsits i d'entrebancs i fos gràcies a la investigació de l'equip de Crims i el programa austríac Ungelöst que s'hagi resolt part d'aquell misteri al voltant d'Evi Rauter, ha donat peu al fet que les periodistes Anna Punsí (Vilafant, 1978) i Marta Freixanet (Bescanó, 1997) en facin una crònica periodística ben complementada amb noves aportacions al cas.

Després dels dos programes de televisió, per què ara un llibre? M.F.: Perquè creiem que moltes entrevistes que vam fer eren prou interessants i amb els talls televisius se'ns feien curtes; algunes tant que es podrien haver emès senceres en un programa. A.P.: Hem gaudit fent el llibre per allò que ens passa als periodistes de ràdio i televisió, que et queden coses al tinter i et sap greu no publicar-les. Ens hem pogut expressar més, a través d'una veu col·lectiva, en nom de l'equip en tercera persona (en Carles, la Marta, la Laia, l'Anna...). El lector i els fans de Crims podran gaudir sabent com treballem. Aquí hi ha l'entrellat de la investigació. Un gran treball d'equip i d'una llarga feina acumulada en el temps. A.P.: Aquest cas es fa, primer a la ràdio i després a la televisió, per la insistència de la Tura Soler, companya vostra del diari molt dedicada a casos de persones desaparegudes, i per l'amistat que té amb en Carles Porta, que creia que amb el poder mediàtic de Crims hi hauria possibilitats d'identificar-la. Ella feia anys que estirava algun fil del cas i va anar bé fer-li cas. També van dedicar-hi molt temps en Carles Cerejo i en Ramon Iglesias, així com tants s d'altres periodistes anteriorment. És una història que no havia arribat més enllà de les comarques gironines i arran de la investigació que hem fet ara ha transcendit més enllà. Què el fa tan especial, aquest cas? M.F.: Suposo que és perquè ha perdurat en el temps més que no pas altres. Segurament també perquè es tracta d'una noia jove, aparentment normal i corrent, no pas una ànima errant i passavolant com podien ser altres d'aquella època. I el fet que té una família que la troba a faltar. És una persona a qui no pots posar nom i amb la qual pots empatitzar, com si fos la teva germana o la teva filla. A.P.: De noies de Portbou n'hi ha unes quantes. El tema dona per a molt: una noia tan jove; el marc geogràfic, Portbou, que té un punt enigmàtic, i l'escenari del crim, amb aquell pi i el cementiri. Tota una escenografia al voltant de la mort que fa que no sigui una història més. En descobrir el seu nom, en Ramon Iglesias ens va dir que li havíem tret literatura; és cert, però ara sabem qui és però no el que va passar i es manté l'aura misteriosa. Devia ser emocionant, posar-li el nom a aquella noia misteriosa. A.P.: Això s'explica al llibre i és de les parts en què la Marta i jo ens vam emocionar. En quin moment i quan va ser i per què, ho expliquem al llibre. Brutal. Tots els periodistes hauríem de poder donar una bona notícia com aquesta. Hem pogut donar una mica de pau a la família. També per reivindicar el periodisme d'investigació, que en aquesta ocasió vam ser nosaltres, estirant el fil correcte. M.F.: Tampoc era el nostre objectiu resoldre casos, ni identificar persones, ni trobar desapareguts. Però era una possibilitat entre moltes que passés. Suposo que hi té molt a veure haver trucat a les portes adequades sense saber-ho bé del tot. La investigació no es va enfocar amb aquest objectiu, vam anar a Àustria perquè d'allà són alguns dels testimonis. Poder explicar la història ja ens semblava prou interessant. I quan va esclatar la sorpresa? M.F.: Va ser una feinada, perquè teníem un capítol fet i quan vam tenir la notícia vam haver de parar màquines, també de les nostres vides, per poder acabar el segon capítol fos com fos. Entrevistar la Cristina, la germana de l'Evi, era clau. I resulta que no era un suïcida... A.P.: No en tenim ni idea, sincerament. Hi hem donat moltes voltes com tothom. Al llibre aportem teories i hipòtesis de la gent que ens ha escrit després dels capítols, perquè creiem que és interessant. No ens mullem perquè no ho sabem, però sí que plantegem diferents hipòtesis. En aquest cas hi ha moltes fil·lies i fòbies, així que, si t'estimes més els arguments defensats pel forense Lacaci, tindràs la teoria que la van matar; en canvi, si et convenç més la tesi de la Guàrdia Civil i del forense Bardalet, doncs creuràs més que es va penjar. És tot tan fascinant que hi ha peregrinacions al pi de

Portbou. Creieu que té un punt morbós?A.P.:Crec que, si es fa amb respecte i educació, per què no? La curiositat és innata en l'ésser humà, també molta gent s'hi apropa per imaginar què pot haver passat, per apropar-se als fets. S'inscriu en el tanatoturisme, que, com diu Ramon Iglesias, ja ho van inventar els egipcis, quan anaven a visitar les piràmides, les tombes dels faraons. Nosaltres no hi podem fer res perquè no es frivolitzi. També hi ha qui ha demanat que es talli el pi, tampoc és això.M.F.:Exacte. Al final nosaltres fem periodisme a la televisió, traslladant informació als espectadors. Per fer-ho, bé que ens vam apropar al lloc per investigar. El fet de fer-te selfies i publicar-ho a la xarxa ja és una altra cosa, no hi ha el mateix respecte. Com passa quan la gent visita els camps de concentració de l'Holocaust.Podeu avançar què veurem en la nova temporada de 'Crims' a TV3, que comença demà, dilluns?Són dos casos d'un total de quatre capítols. Arrenquem amb el cas de la desaparició el 2013 de la Montse Méndez, una veïna de Girona, que es resoldrà a Madrid. En el segon cas, el de Febamar, el propietari d'un concessionari de cotxes d'Alcanar és atacat un vespre del 2008 a casa seva amb la dona. El matrimoni és torturat fins a la mort i l'interior de l'habitatge apareix molt remogut. Al pati, hi falta un vehicle...

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 13-11-2022, Pàgina 30

-El Punt Avui. Nacional 13-11-2022, Pàgina 22

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2217522-de-noies-de-portbou-n-hi-ha-unes-quantas.html>